

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Πετρόπουλος Σωτήρης

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	4080Υ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	1,6
Συγγραφή εργασίας (ομαδική)			0,7
Παρουσίαση εργασίας			0,1
Τελικές Εξετάσεις			2,3
Σύνολο			≈5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uop.gr/courses/1315/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αποκτούν τις εξής γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες: Γνώσεις: Το μάθημα εξοικειώνει τους φοιτητές: - με βασικές έννοιες των οικονομικών της ανάπτυξης. Παρουσιάζει τους δείκτες ανάπτυξης, όπως το ΑΕΠ και άλλους, το θέμα της ισόρροπης και μη ισόρροπης ανάπτυξης και εμβαθύνει στη φτώχεια και την ανισότητα, με την έννοια, το περιεχόμενο και τις πρακτικές των πολιτικών διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας, με τις πρακτικές των πολιτικών της Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας όπως αυτή σχεδιάζεται και υλοποιείται από κράτη, διεθνείς οργανισμούς και μη κρατικούς φορείς, στην αξιοποίηση και εμβάθυνση των γνώσεων που απέκτησαν οι φοιτητές σε μαθήματα όπως «Διεθνής Πολιτική», «Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις», κ.ο.κ. καθώς και στην προετοιμασία των φοιτητών για παρακολούθηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών στο συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο.

Ικανότητες: οι φοιτητές ενισχύουν τις ικανότητες χρήσης γραπτού λόγου και της συγκέντρωσης και ιεράρχησης πληροφορίας από διάφορες πηγές /διαδίκτυο ενώ ταυτόχρονα με την υποχρεωτική παρουσίαση αυτών αναπτύσσεται η ικανότητα δημοσίου λόγου, διαχείρισης χρόνου, η ευχέρεια προφορικής παρουσίασης και ανάπτυξης επιχειρημάτων.

Δεξιότητες: - το μάθημα ενισχύει τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων στο εξειδικευμένο πεδίο των σπουδών τους ιδιαίτερα όσον αφορά στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση πολιτικών που προωθούνται από κρατικές υπηρεσίες, ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς, ανάληψης διοικητικών καθηκόντων και αντιμετώπισης προβλημάτων κυρίως σε συνεργασία με συναδέλφους τους, γνωριμία με τις διαδικασίες εντοπισμού προκηρύξεων στο πλαίσιο της ΔΑΒ και της σύνταξης σχετικών προτάσεων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....
Άλλες...

.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την έννοια, το περιεχόμενο και τις πρακτικές των πολιτικών οικονομικής ανάπτυξης και διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας. Μερικά από τα θέματα προς συζήτηση είναι τα εξής: πως επιτυγχάνεται η οικονομική ανάπτυξη; ποια η διαφορά μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και οικονομικής ανάπτυξης; Είναι οι πολιτικές διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας μέρος των μηχανισμών που διαθέτει ένα κράτος για την επίτευξη των στόχων της εξωτερικής του πολιτικής. Είναι η διεθνής αναπτυξιακή βοήθεια αποκλειστικά μηχανισμός παροχής βοήθειας σε αυτούς που την έχουν ανάγκη, χωρίς απαραίτητα να εξυπηρετεί πολιτικές σκοπιμότητες; Ποια είναι τα όρια ανάμεσα στις πολιτικές αναπτυξιακής συνεργασίας και την οικονομική διπλωματία; Στο πλαίσιο αυτό, οι φοιτητές θα αξιολογήσουν, μέσα από τη μελέτη μιας σειράς περιπτώσεων, τους μηχανισμούς υλοποίησης, τους στόχους και όταν είναι εφικτό, την αποτελεσματικότητα συγκεκριμένων πολιτικών αναπτυξιακής συνεργασίας αλλά και το ρόλο σημαντικών δρώντων όπως διεθνείς οργανισμοί (π.χ. Παγκόσμια Τράπεζα), περιφερειακοί οργανισμοί (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση), Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις (π.χ. Oxfam).

Παράλληλα, το μάθημα ενσωματώνει ένα πιο πρακτικό μέρος, αυτό της γνωριμίας με τις διάφορες χρηματοδοτήσεις έργων στο πλαίσιο της διεθνούς αναπτυξιακής βοήθειας. Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τις διάφορες πλατφόρμες εντοπισμού σχετικών προκηρύξεων (με έμφαση στο EuropeAid/DevCo), τη σωστή ανάγνωση αυτών καθώς και μεθοδολογίες δημιουργίας προτάσεων χρηματοδότησης.

Το μάθημα αναπτύσσεται σε 13 διαλέξεις.

Τίτλος ενότητας	Βιβλιογραφία	Σύνδεσμος παρουσίασης
1. Εισαγωγή	Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
2. Οικονομική ανάπτυξη και οικονομική μεγέθυνση	Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 1 Πεσμαζόγλου Β., Η Πολιτική Οικονομία της Ανάπτυξης, Αποθετήριο Κάλλιπος, Κεφ. 1 & 2 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
3. Εθνικές πολιτικές οικονομικής ανάπτυξης	Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 1 Πεσμαζόγλου Β., Η Πολιτική Οικονομία της Ανάπτυξης, Αποθετήριο Κάλλιπος, Κεφ. 1 & 2 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
4. Διεθνείς πολιτικές οικονομικής ανάπτυξης και η ΔΑΣ	Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 1 & 2 Πεσμαζόγλου Β., Η Πολιτική Οικονομία της Ανάπτυξης, Αποθετήριο Κάλλιπος, Κεφ. 1 & 2 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
5. Οι κύριοι δρώντες: διεθνείς οργανισμοί	Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 3 & 4 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
6. Οι κύριοι δρώντες: κράτη	Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 2 & 4 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class

7. Οι κύριοι δρώντες: ΜΚΟ και εταιρείες	Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 7 & 8 Χουλιάρας Α., Τζιφάκης Ν.(2007), Η Διεθνής Αναπτυξιακή Βοήθεια στα Βαλκάνια: Οι Αντιφάσεις στη Γενναιοδωρία, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα., Κεφ. 3 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
8. Ελλάδα και ΔΑΣ	Ετήσια Έκθεση της Ελληνικής Διμερούς και Πολυμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας, έτους 2022 Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 11 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
9. Ενδιάμεση Εξέταση		
10. Κίνητρα και επιλογές ΔΑΣ	Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 4 Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
11. Αποτελεσματικότητα ΔΑΣ	ΟΟΣΑ, Development Co-operation Report 2017 Χουλιάρας & Πετρόπουλος, Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Κεφ. 5 Brookings (2011), Measuring Aid Effectiveness Effectively: A Quality of Official Development Assistance Index Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
12. ΔΑΣ και Οικονομική Διπλωματία	Παρουσίαση μαθήματος	Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
13. Νέες τάσεις και προοπτικές (roundtable discussion)		Ηλεκτρονική παρουσίαση (powerpoint presentation) ανηρτημένη στο e-class
Τρόποι αξιολόγησης φοιτητή:		
Πρόταση 1	Ενδιάμεση (30%) και Ομαδική Εργασία με παρουσίαση (70%)	
Πρόταση 2	Ενδιάμεση (30%) και Τελική εξέταση (70%)	

Η αρίθμηση αναφέρεται στην αντίστοιχη εβδομάδα του μαθήματος.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με Πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές, Χρήση e-class, Emails, Powerpoint Presentations, Βίντεο και Online Χάρτες Στατιστικών Δεδομένων												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td><td>13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες</td></tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας (ομαδική)</td><td>5 Εβδ. x 3 ώρες x 1.5 = 22.5</td></tr> <tr> <td>Παρουσίαση εργασίας</td><td>1 ώρα παρουσίαση + 3 ώρες προετοιμασίας = 4 ώρες</td></tr> <tr> <td>Τελικές Εξετάσεις</td><td>13 εβδομάδες x 3 ώρες x 1.5 = 58.5 ώρες</td></tr> <tr> <td>Σύνολο</td><td>124</td></tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες	Συγγραφή εργασίας (ομαδική)	5 Εβδ. x 3 ώρες x 1.5 = 22.5	Παρουσίαση εργασίας	1 ώρα παρουσίαση + 3 ώρες προετοιμασίας = 4 ώρες	Τελικές Εξετάσεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες x 1.5 = 58.5 ώρες	Σύνολο	124
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες												
Συγγραφή εργασίας (ομαδική)	5 Εβδ. x 3 ώρες x 1.5 = 22.5												
Παρουσίαση εργασίας	1 ώρα παρουσίαση + 3 ώρες προετοιμασίας = 4 ώρες												
Τελικές Εξετάσεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες x 1.5 = 58.5 ώρες												
Σύνολο	124												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Οι φοιτητές αξιολογούνται στην ελληνική γλώσσα μέσα από μια ενδιάμεση (30%) και μια τελική εξέταση (70%). Οι εξετάσεις περιλαμβάνουν επιλογή από ερωτήσεις ανάπτυξης και συνδυαστικές ερωτήσεις. Προεραϊτικά οι φοιτητές μπορούν να αντικαταστήσουν την τελική εξέταση με την ανάληψη ομαδικής εργασίας. Οι εργασίες παρουσιάζονται υποχρεωτικά στο μάθημα. Οι εργασίες βαθμολογούνται βάσει των ακόλουθων κριτηρίων: Γενική παρουσίαση (15%), Πληρότητα (30%), Επιχειρήματα (30%), Συμπεράσματα (15%) και Βιβλιογραφία (10%). Τα κριτήρια και επεξήγηση αυτών είναι διαθέσιμα στο eclass: https://eclass.uop.gr/modules/document/?course=PEDI5193												

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**Υποχρεωτικά Εγχειρίδια**

Χουλιάρας Α. & Πετρόπουλος Σ., Καταπολεμώντας τη Φτώχεια στον Παγκόσμιο Νότο – Μια Εισαγωγή στη Διεθνή Αναπτυξιακή Βοήθεια, Αποθετήριο Κάλλιπος, 2023.

Πεσμαζόγλου Β., Η Πολιτική Οικονομία της Ανάπτυξης, Αποθετήριο Κάλλιπος, 2015.

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

Χουλιάρας Α., Τζιφάκης Ν. (2007), Η Διεθνής Αναπτυξιακή Βοήθεια στα Βαλκάνια: Οι Αντιφάσεις στη Γενναιοδωρία, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Χουλιάρας Α. και Πετρόπουλος Σ., Η Αφρική και οι Άλλοι, Αποθετήριο Κάλλιπος, διαθέσιμο στο σύνδεσμο <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/2377>

Χουλιάρας Α. και Πετρόπουλος Σ. Διεθνής Αναπτυξιακή Συνεργασία: Μια εισαγωγή